

wijziging van de Jeugdwet in verband met de wijziging van het woonplaatsbeginsel

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz., enz., enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo, Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is de Jeugdwet te wijzigen teneinde het woonplaatsbeginsel te vereenvoudigen;

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I

De Jeugdwet wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 1.1 komt de omschrijving van '*woonplaats*' als volgt te luiden:

1°. de gemeente waarvan de jeugdige ingezetene is in de zin van de Wet basisregistratie personen;

2°. de gemeente waarvan de jeugdige onmiddellijk voorafgaande aan zijn verblijf ingezetene was in de zin van de Wet basisregistratie personen, indien:

- een jeugdige verblijft bij een jeugdhulpaanbieder of pleegouder dan wel in een instelling voor opvang als bedoeld in de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, of
- de benodigde jeugdhulp of jeugdreclassering rechtstreeks voortvloeit uit het verblijf in een justitiële jeugdinrichting als bedoeld in de Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen;

3°. ingeval de woonplaats niet op grond van de onderdelen 1° en 2° kan worden vastgesteld, dan wel buiten Nederland is: de plaats van het werkelijke verblijf van de jeugdige op het moment van de hulpvraag.

B

Na artikel 2.7 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 2.7a

1. Indien de woonplaats van een jeugdige tijdens het ontvangen van niet met verblijf gepaard gaande jeugdhulp wijzigt, heeft hij jegens het college van zijn nieuwe woonplaats desgewenst recht op voortzetting van deze hulp bij dezelfde jeugdhulpaanbieder tot de door het college van zijn vorige woonplaats toegewezen duur van de hulp is bereikt, maar tot maximaal een jaar te rekenen vanaf de wijziging van zijn woonplaats.

2. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing indien de jeugdhulp op het moment waarop de woonplaats wijzigt nog niet was aangevraagd maar wel was toegewezen.

3. Het eerste en tweede lid zijn van overeenkomstige toepassing in geval van wijziging van woonplaats tijdens de toepassing van jeugdreclassering die niet gepaard gaat met jeugdhulp waarvoor de jeugdige verblijft bij een jeugdhulpaanbieder of bij een pleegouder.

C

Hoofdstuk 10 vervalt.

ARTIKEL II

1. Indien de woonplaats van de jeugdige werd bepaald met toepassing van artikel 1.1, onder 'woonplaats', onder 2°, en deze ten gevolge van de inwerkingtreding van deze wet wijzigt, blijven de voor hem op grond van de Jeugdwet voor de inwerkingtreding van deze wet getroffen voorzieningen gelden voor de toegewezen periode doch ten hoogste tot een jaar na de inwerkingtreding van deze wet, met dien verstande dat het college waarvan de jeugdige ingezetene is in de zin van de Wet basisregistratie personen in de plaats treedt van het college van de plaats van het werkelijke verblijf van de jeugdige.
2. De periode van een jaar, bedoeld in het eerste lid, geldt niet indien een jeugdige is aangewezen op pleegzorg.
3. Het college dat ingevolge het eerste lid verantwoordelijk wordt voor de voortzetting van de voorzieningen voor de jeugdige draagt er, voor zover dit redelijkerwijs mogelijk is, zorg voor dat de toegewezen voorzieningen kunnen worden voortgezet bij dezelfde jeugdhulpaanbieder of, voor zover het jeugdreclassering betreft, bij dezelfde gecertificeerde instelling. Indien de jeugdhulp pleegzorg van een pleegouder betreft, zorgt de gemeente ervoor dat de pleegzorg wordt voortgezet bij dezelfde pleegouders, tenzij dat niet tot verantwoorde hulp zou leiden.

ARTIKEL III

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren die zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

De Minister van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

De Minister voor Rechtsbescherming,

Memorie van toelichting

Algemeen

1. Inleiding

Het woonplaatsbeginsel bepaalt welke gemeente verantwoordelijk is voor het inzetten van jeugdhulp of het uitvoeren van een jeugdreclasserings- of jeugdbeschermingsmaatregel.

Voor het huidige begrip 'woonplaats', zoals opgenomen in artikel 1.1 van de Jeugdwet, is aansluiting gezocht bij titel 3 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek (hierna: BW). In artikel 1:12 van het BW staat dat een minderjarige de woonplaats volgt van degene die het gezag over hem uitoefent. Dit betekent dat in de huidige situatie voor een jeugdige die jeugdhulp nodig heeft, het gezag bepaald moet worden om de verantwoordelijke gemeente te kunnen achterhalen.

De toepassing van het huidige woonplaatsbeginsel levert in de praktijk problemen op. Het is lastig de woonplaats van een jeugdige vast te stellen bij casussen waarin het moeilijk is te achterhalen wie het gezag over de jeugdige uitoefent. Het uitzoekwerk om te achterhalen wie het gezag heeft, kost veel tijd. Hierdoor ontstaan hoge uitvoeringslasten. Ook zijn gemeenten het niet altijd eens met de uitkomst van de uiteindelijke bepaling van een woonplaats van een jeugdige (bijvoorbeeld omdat er discussie is over wie daadwerkelijk het gezag over een jeugdige heeft, er bij co-ouderschap twee ouders gezag hebben en die in twee verschillende gemeenten kunnen wonen, of omdat gezaghebbers verhuizen) en weigeren dan de factuur te betalen, waardoor aanbieders – en dan met name aanbieders die verblijf aanbieden - en gecertificeerde instellingen in financiële problemen raken of jeugdigen soms langer dan noodzakelijk op benodigde inzet moeten wachten. Ook levert de toepassing van het huidige woonplaatsbeginsel soms moeilijkheden op bij voogdij, verlengde jeugdhulp en inzet van jeugdhulp in het kader van jeugdstrafrecht, met name in het kader van nazorg na detentie en bij meerderjarige jongeren. Door het huidige woonplaatsbeginsel is de laatste gemeente vanuit waar de jeugdige in verblijf is geplaatst niet financieel verantwoordelijk voor de hulp aan de jeugdige, maar de ontvangende gemeente waar de jeugdhulp wordt geboden, dus de gemeente waar de accommodatie van de instelling is gevestigd of waar het pleeggezin woont, of de gemeente waar de meerderjarige jeugdige zich vestigt. Bij jeugdhulp in verblijf gaat het juist vaak om dure vormen van hulp. In paragraaf 2.1 wordt nader op de problemen met de toepassing van het huidige woonplaatsbeginsel ingegaan.

In de motie Voortman c.s. is de regering verzocht richtlijnen op te stellen die onduidelijkheden wegnemen omtrent het woonplaatsbeginsel bij de toekenning van jeugdhulp. Om uitvoering aan deze motie te geven is een ambtelijke werkgroep Woonplaatsbeginsel met vertegenwoordigers van de jeugdhulpbranches, VNG/gemeenten, Transitie Autoriteit Jeugd en de ministeries van Volksgezondheid,

Welzijn en Sport en Justitie en Veiligheid in het leven geroepen. Er is verder een impactanalyse uitgevoerd naar mogelijke oplossingen om het woonplaatsbeginsel te vereenvoudigen. Met de in onderhavig wetsvoorstel voorgestelde wijziging van het woonplaatsbeginsel beoogt de regering te komen tot vereenvoudiging van de toepassing van het woonplaatsbeginsel en daarmee tot vermindering van de uitvoeringslasten.

2. Hoofdpijnen van het voorstel

2.1 Complexiteiten bij het huidige woonplaatsbeginsel in de praktijk

Aanbieders en gemeenten lopen bij het huidige woonplaatsbeginsel tegen vier complexiteiten aan:

1. De definitie van het begrip woonplaats zorgt voor discussie

In de Jeugdwet staat thans in artikel 1.1 dat onder woonplaats wordt verstaan:

1. woonplaats als bedoeld in titel 3 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek;
2. ingeval de voogdij over de jeugdige berust bij een gecertificeerde instelling: de plaats van het werkelijke verblijf van de jeugdige;
3. ingeval de woonplaats, bedoeld onder 1° en 2°, onbekend is dan wel buiten Nederland is: de plaats van het werkelijke verblijf van de jeugdige op het moment van de hulpvraag;
4. ingeval de jeugdige de leeftijd van achttien jaar heeft bereikt: de woonplaats van de jeugdige, bedoeld in artikel 10 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek.

In artikel 1.1 van de Jeugdwet wordt voor het begrip woonplaats derhalve aansluiting gezocht bij titel 3 van Boek 1 van het BW. In artikel 1:12 van het BW staat dat een minderjarige de woonplaats volgt van degene die het gezag over hem uitoefent. In geval van voogdij is de woonplaats van een jeugdige de plaats van het werkelijke verblijf van de jeugdige, namelijk de gemeente waar de accommodatie van de instelling is gevestigd of de gemeente waar het pleeggezin woont. Kan op basis van het voornoemde de woonplaats niet worden vastgesteld (bijvoorbeeld bij ouders met een zwervend bestaan of bij wisselende plaatsen van verblijf bij illegalen) of is deze niet in Nederland, dan is de woonplaats de plaats van het werkelijke verblijf van de jeugdige op het moment van de hulpvraag. Onder jeugdigen in de zin van de Jeugdwet kunnen ook personen van 18 jaar of ouder vallen, namelijk indien zij eerder al jeugdhulp nodig hadden en deze ook nadat zij 18 zijn geworden nodig hebben (indien zij jeugdhulp ontvangen spreken we wel van 'verlengde jeugdhulp') of wanneer het jeugdstrafrecht wordt toegepast (bijvoorbeeld na verblijf in een justitiële jeugdinrichting (JJI) ontvangt de jeugdige nazorg in de vorm van jeugdhulp). Omdat het gezag van ouders automatisch eindigt indien een jeugdige de leeftijd van 18 jaar bereikt, wordt in geval van jeugdigen van 18 jaar en ouder de woonplaats bepaald aan de hand van artikel 1:10 van het BW. Daarin staat dat de woonplaats van een natuurlijk persoon zich bevindt te zijner woonstede en als hij geen woonstede heeft ter plaatse van zijn werkelijk verblijf.

De huidige definitie van het begrip woonplaats in de Jeugdwet geeft kortom onvoldoende handvatten om altijd duidelijk te bepalen welke gemeente verantwoordelijk is voor het bieden van jeugdhulp aan een jeugdige.

De huidige toepassing van het woonplaatsbeginsel leidt in de praktijk onder meer tot geschillen tussen gemeenten en aanbieders over de bekostiging van jeugdhulp en veroorzaakt daardoor hoge uitvoeringslasten voor aanbieders. Het aantal geschillen kan oplopen tot vele geschillen per aanbieder. Vaak gaat het hierbij om geschillen over zorgvragen waarbij sprake is van duurdere vormen van jeugdhulp met grote financiële consequenties, die grote financiële problemen kunnen veroorzaken voor aanbieders als de betaling door gemeenten lang op zich laat wachten. Het kan voorkomen dat jeugdigen hierdoor langer moeten wachten op adequate hulp.

2. *Er moet altijd worden bepaald bij wie het gezag ligt en dat is soms lastig vast te stellen*

Voor zover de woonplaats wèl te bepalen is, kost dat soms aanzienlijke moeite.

Een minderjarig kind staat onder gezag. Gezag houdt in het recht en de plicht om het kind op te voeden en te verzorgen. Meestal hebben ouders het gezag over minderjarigen, maar dat is niet altijd zo. Het gezag van ouders kan bijvoorbeeld worden beëindigd door een beslissing van een rechter. Om te bepalen wie precies het gezag heeft over een minderjarig kind kan zo nodig het Centraal Gezagsregister worden geraadpleegd. In het Centraal Gezagsregister wordt bijgehouden wie het gezag heeft over minderjarigen, indien dat niet bij beide ouders ligt. Bijvoorbeeld als nog maar één ouder het gezag heeft, twee niet-gehuwde ouders samen het gezag uitoefenen, of sprake is van voogdij. Rechtbanken, de Raad voor de Kinderbescherming, het Openbaar Ministerie, de Koninklijke Marechaussee en advocaten zijn geautoriseerd tot gebruik van dit register. Raadpleging van het Centraal Gezagsregister geeft niet altijd zonder meer uitsluitel over wie het gezag heeft. Soms moeten de gegevens in het register worden beoordeeld en geïnterpreteerd om het gezag daadwerkelijk vast te kunnen stellen. Dit is vaak een tijdsintensief proces, waarvoor ook juridische kennis is vereist.

Een voorbeeld van een situatie waaruit blijkt dat uitspraken in het Centraal Gezagsregister niet altijd duidelijk en direct bruikbaar zijn, is de situatie waarin een moeder, die naar het buitenland wilde met haar kind, om een uittreksel uit het Centraal Gezagsregister had gevraagd. Zij kreeg een uittreksel waarop stond dat er wat betreft het gezag geen wijzigingen waren. De inhoud van dit uittreksel was hierdoor niet duidelijk, want er stond niet in duidelijke bewoordingen in bij wie het gezag op dat moment lag. De Koninklijke Marechaussee moest voor dit kind verder uitzoeken wie het gezag had om te kunnen interpreteren wat met de tekst op het uittreksel werd bedoeld.

Over sommige kinderen bevinden zich veel uitspraken in het Centraal Gezagsregister. In dergelijke gevallen moeten aanbieders of gemeenten alles lezen, beoordelen wat de laatste uitspraak is en nauwkeurig nagaan wat de rechter daarin heeft besloten.

Medewerkers bij gemeenten en aanbieders zijn niet altijd juridisch geschoold en hebben moeite met het interpreteren van de uitspraken in het Centraal Gezagsregister om te bepalen bij wie het gezag ligt. Omdat de uitspraken in het Centraal Gezagsregister gevoelige informatie bevatten, lastig te beoordelen zijn en geïnterpreteerd moeten worden door specialisten met juridische kennis, hebben gemeenten en aanbieders besloten om niet te kiezen voor autorisatie en digitale toegang

tot het Centraal Gezagsregister. Gemeenten nemen contact op met de Raad voor de rechtspraak om antwoord te krijgen op de vraag waar het gezag ligt.

Het mogelijke grote aantal mutaties van de woonplaats van een kind tijdens de hulpverlening, veelal veroorzaakt door verhuizingen van de gezaghebbende naar een andere gemeente of wijzigingen in het gezag, wordt als problematisch ervaren bij de toepassing van het huidige woonplaatsbeginsel. Hierdoor verandert de verantwoordelijke gemeente gedurende het verlenen van de jeugdhulp en moet achterhaald worden wanneer een verhuizing van een gezaghebbende of wijziging van het gezag heeft plaatsgevonden om te kunnen bepalen welke gemeente voor welke periode van de verlening van de jeugdhulp financieel verantwoordelijk is.

In de huidige situatie leidt de toepassing van het woonplaatsbeginsel jaarlijks veelvuldig tot een verschuiving in verantwoordelijkheid tussen verschillende gemeenten. Hierdoor moeten aanbieders met diverse gemeenten contacten onderhouden voor één jeugdige. Instellingen die niet landelijk werken moeten hierdoor afstemmen met meer gemeenten dan waarmee zij een inkoopafspraken hebben.

3. Het huidige woonplaatsbeginsel kan onbedoeld zorgen voor verkeerde prikkels bij voogdij en verlengde jeugdhulp

Bij de toepassing van het huidige woonplaatsbeginsel is, zoals hierboven genoemd, het gezag bepalend. Het gezag van ouders eindigt automatisch indien een jeugdige de leeftijd van 18 jaar bereikt. Indien het gezag van de ouders eerder wordt beëindigd door bijvoorbeeld een beslissing van een rechter, en het wordt niet overgedragen aan een andere natuurlijke persoon, is er sprake van instellingsvoogdij. De jeugdige verblijft dan niet meer bij zijn of haar ouders, maar in een instelling of pleeggezin. Bij instellingsvoogdij gaat het huidige woonplaatsbeginsel uit van de woonplaats van de jeugdige; derhalve de gemeente waar de accommodatie van de instelling is gevestigd of de gemeente waar het pleeggezin woont. Dat betekent dat gemeenten met residentiële instellingen en/of pleeggezinnen waar deze jeugdigen in verblijf worden geplaatst, bestuurlijk en financieel verantwoordelijk worden voor de jeugdhulp aan deze jeugdigen. Jeugdigen kunnen bij de toepassing van het huidige woonplaatsbeginsel door gemeenten sneller buiten de gemeente waar zij wonen worden geplaatst, omdat deze laatste gemeente vanuit waar de jeugdige in verblijf is geplaatst dan niet meer verantwoordelijk is voor de jeugdhulp van deze jeugdige en de bekostiging daarvan. Uit de praktijk komen signalen dat dit voorkomt. Dit draagt niet bij aan het doel van de Jeugdwet om jeugdhulp dichtbij het sociale netwerk van de jeugdige te organiseren. Ook zijn signalen ontvangen van gemeenten die de opening of uitbreiding van een accommodatie voor jeugdhulp met verblijf tegenhouden, omdat dit voor de betreffende gemeente een financieel risico kan betekenen. Zorgvernieuwing die aansluit bij het doel van de Jeugdwet is hierdoor deels stil komen te liggen.

Verder is er bij de toepassing van het huidige woonplaatsbeginsel voor de laatste gemeente vanuit waar de jeugdige in verblijf is geplaatst geen prikkel om dure jeugdhulp af te bouwen of af te schalen naar meer passende jeugdhulp in de eigen gemeente. Zolang de jeugdige bij voogdij of verlengde jeugdhulp elders in verblijf zit, is de oorspronkelijke gemeente niet verantwoordelijk en

hoeft deze gemeente dus ook de kosten van verblijf niet te betalen en voelt deze kosten derhalve ook niet. Deze handelwijze is niet bevorderlijk voor de relatie tussen gemeenten onderling. Sommige kleine gemeenten moeten nu betalen voor veel dure jeugdhulp voor jeugdigen die uit andere gemeenten afkomstig zijn. Specifiek voor jongeren die 18 jaar of ouder zijn en een vrijheidsbenemende maatregel hebben vanuit het jeugdstrafrecht geldt dat zij na plaatsing in een JJI regelmatig in een zorgvoorziening in een andere gemeente dan hun gemeenten van herkomst worden geplaatst. Omdat deze hulp veelal niet via de Jeugdwet is ingekocht, dure hulp betreft, de jongere 18 jaar of ouder is en de jongere nog niet bekend is bij de ontvangende gemeente, levert dit regelmatig discussie en onduidelijkheid op over welke gemeente financieel verantwoordelijk is.

4. Het huidige financiële verdeelmodel sluit niet goed aan bij de praktijk

In principe worden budgetten binnen het gemeentefonds via objectieve verdeelmodellen over gemeenten verdeeld. Dit principe geldt ook voor het macrobudget jeugdhulp. Echter, vanwege het huidige woonplaatsbeginsel is het niet mogelijk om het totale budget voor jeugdhulp objectief te verdelen. Een deel, zo'n 16% van het budget in 2018, wordt verdeeld op basis van een historisch verdeelmodel waarbij gemeenten budget ontvangen op basis van werkelijk historisch zorggebruik van kinderen met een voogdijmaatregel en op basis van werkelijk historisch gebruik van verlengde jeugdhulp. Een aantal gemeenten ondervindt ook substantieel nadeel van deze verdeelsystematiek. Dit heeft drie oorzaken. Allereerst is de bron die gebruikt wordt om het werkelijk historisch zorggebruik vast te stellen niet altijd betrouwbaar gebleken. Een alternatieve bron is niet voorhanden. Ten tweede wordt bij de vertaling van het werkelijk historisch zorggebruik naar een budget gebruik gemaakt van een gemiddeld dagtarief. In een aantal gevallen ligt het gemiddelde dagtarief en werkelijke dagtarief dat een gemeente moet betalen dusdanig uiteen, dat een gemeente hierdoor een substantieel, structureel, tekort heeft op zijn budget voor instellingsvoogdij, voor verlengde jeugdhulp met verblijf en voor jeugdhulp aan jongeren van 18 of ouder in het kader van het jeugdstrafrecht. Ten derde leidt de T-2 systematiek van de huidige verdeling soms tot problemen. Het historisch verdeelmodel baseert het budget in enig jaar (T) op werkelijk zorggebruik van 2 jaar eerder (T-2). Daar waar het werkelijk zorggebruik in jaar T aanzienlijk hoger ligt dan in jaar T-2, leidt dit in jaar T tot een tekort voor de betreffende gemeente. Dit tekort wordt pas twee jaar later gecompenseerd. Bijkomend probleem van het huidige historische verdeelmodel is dat gemeenten te maken kunnen krijgen met grote fluctuaties tussen de jaren. Dit draagt niet bij aan de gewenste stabiliteit van het jeugdhulpbudget van gemeenten.

2.2 Aanpassing van het woonplaatsbeginsel

De complexiteiten die zich voordoen bij de toepassing van het huidige woonplaatsbeginsel vormden de aanleiding voor gemeenten en aanbieders om te verzoeken het woonplaatsbeginsel aan te passen. In de impactanalyse zijn verschillende mogelijkheden onderzocht om de toepassing van het woonplaatsbeginsel te vereenvoudigen. Bij het uitvoeren van de impactanalyse is onderscheid gemaakt tussen jeugdhulp met verblijf en jeugdhulp zonder verblijf.

Wat is jeugdhulp zonder verblijf?

Van jeugdhulp zonder verblijf is sprake als de jeugdige thuis verblijft, in het eigen gezin (zie ook het Informatieprotocol Beleidsinformatie Jeugd).

Wat is jeugdhulp met verblijf?

Van jeugdhulp met verblijf is sprake als de jeugdige elders verblijft. Of anders gezegd, de jeugdige slaapt formeel elders, niet zijnde thuis in het eigen gezin (zie ook het Informatieprotocol Beleidsinformatie Jeugd). Het verblijf kan zijn in een accommodatie van een residentiële instelling, in een accommodatie van een jeugdzorgplusinstelling, gezinsgericht verblijf (zoals gezinshuizen) en in het kader van pleegzorg in een pleeggezin. Ook verblijf in logeerhuizen, alleen tijdens weekenden of juist door de week, vallen onder jeugdhulp met verblijf, evenals weekendpleegzorg. Het gaat om alle vormen van verblijf die onder de Jeugdwet vallen.

Voor de bepaling van het woonplaatsbeginsel gaat het daarnaast echter ook om verblijf van een jeugdige in het kader van een andere wet, bijvoorbeeld verblijf in een JJI of in een opvanghuis voor vrouwen. Dit verblijf valt niet onder de Jeugdwet, maar dit verblijf heeft wel gevolgen voor het woonplaatsbeginsel en voor het bepalen van de verantwoordelijke gemeente. Een voorbeeld van verblijf in het kader van een andere wet zijn jeugdigen die verblijven bij hun moeder in een vrouwenopvang op grond van de Wmo2015. Als de jeugdige jeugdhulp nodig heeft tijdens het verblijf in de vrouwenopvang, dan is de oorspronkelijke gemeente verantwoordelijk waar de jeugdige voor de opvang ingezetene was. Als de jeugdige eerst in Amsterdam woonde en nu in Leiden in een vrouwenopvang woont, dan is Amsterdam de gemeente voorafgaand aan de opvang in de vrouwenopvang en is Amsterdam dus verantwoordelijk voor de jeugdhulp aan de jeugdige in de vrouwenopvang in Leiden. Een ander voorbeeld van een jeugdige die ergens wordt opgevangen en dat niet onder de Jeugdwet valt, is verblijf in een JJI. Het verblijf van jeugdigen in een JJI wordt betaald door het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Na het verblijf in een JJI ontvangt een jeugdige nazorg en dit is ook een vorm van jeugdhulp. Deze nazorg dient te worden bekostigd door de gemeente waar de jeugdige ingezetene was voordat de jeugdige in de JJI werd geplaatst. Deze gemeente is verantwoordelijk voor de nazorg na de JJI. Dus als een jeugdige eerst in Den Haag woonde en daarna in een JJI in Vught wordt geplaatst en vervolgens na zijn verblijf in de JJI in Utrecht gaat wonen, dan is de gemeente Den Haag verantwoordelijk voor de nazorg die de jeugdige na zijn verblijf in de JJI ontvangt.

Voorwaarden voor het nieuwe woonplaatsbeginsel

Per mogelijkheid om het woonplaatsbeginsel aan te passen is gekeken naar de verwachte vermindering van de complexiteiten die de toepassing van het huidige woonplaatsbeginsel met zich brengt, de impact op de praktijk, de benodigde wetswijziging, de juridische consequenties en de gevolgen voor de budgetverdeling.

In de impactanalyse, uitgevoerd door KPMG, zijn de volgende randvoorwaarden gehanteerd voor de beoordeling van de mogelijkheden om het woonplaatsbeginsel aan te passen:

- vasthouden aan de doelstelling van de wet, namelijk dat de gemeente zich moet richten op preventie en jeugdhulp dichtbij huis;
- voorkomen van verkeerde financiële prikkels;
- vermindering van uitvoeringslasten;

- het nieuwe woonplaatsbeginsel is eenvoudig en snel uit te voeren.

Uit de impactanalyse is als beste oplossing voor aanpassing van het woonplaatsbeginsel naar voren gekomen om het woonplaatsbeginsel aan te laten sluiten op de Wet basisregistratie personen (hierna: Wet BRP). Bij het nieuw voorgestelde woonplaatsbeginsel wordt het uitgangspunt dat de woonplaats wordt gedefinieerd als de gemeente waarvan de jeugdige ingezetene is in de zin van de Wet BRP. Aan de BRP kleven ook nadelen. Zo is de BRP niet altijd up to date. Toch wordt ervoor gekozen de gegevens in de BRP voor het woonplaatsbeginsel leidend te laten zijn. Gemeenten moeten ervoor zorgen dat de BRP actueel is. Als gegevens in de BRP niet kloppen, dan moeten gemeenten dit aanpassen of een onderzoek instellen.

In artikel 1.1, onder o, sub 1, van de Wet BRP is bepaald wat onder woonadres in de zin van deze wet wordt verstaan. Dat is het adres waar de jeugdige woont, of, indien sprake is van wonen op meer dan één adres, het adres waar hij naar redelijke verwachting gedurende een half jaar de meeste malen zal overnachten. Als een jeugdige bijvoorbeeld in een pleeggezin gaat wonen, zal dit vaak langdurig zijn en dan zal de jeugdige ingeschreven moeten worden op het adres van het desbetreffende pleeggezin. In geval van crisispleegzorg zal de jeugdige daar niet lang verblijven en is inschrijving op dat desbetreffende adres niet aan de orde. De jeugdige blijft dan ingeschreven staan op het adres waar hij woonde vóór aanvang van de crisispleegzorg. Datzelfde geldt indien een jeugdige een behandeling zal krijgen in een instelling en die behandeling is voorzien voor een kortere periode dan een half jaar. Ook dan zal de jeugdige ingeschreven blijven staan op het adres waar hij woonde voor aanvang van de behandeling in de instelling.

Als er sprake is van wonen op meer dan één adres, zoals bijvoorbeeld in het geval de jeugdige voor een behandeling deels elders gaat wonen en deels thuis bij zijn ouders blijft wonen, dan is volgens de Wet BRP als woonadres daar waar de jeugdige het komend half jaar naar redelijke verwachting tweederde van de tijd, zal wonen en wordt hij op dat adres ingeschreven.

Bij co-ouderschap, moeten de ouders aangeven waar het hoofdverblijf van de jeugdige is. De jeugdige wordt op dat adres ingeschreven.

Bij jeugdhulp met verblijf is uitgangspunt dat de gemeente waar de jeugdige vandaan komt, verantwoordelijk blijft voor de kosten van de jeugdhulp. In die zin maakt het in dit geval niet uit of de jeugdige ingeschreven staat op het adres waar hij vandaan komt, of op het nieuwe adres waar hij voor de jeugdhulp verblijft.

Het volgende voorbeeld moge dit illustreren. Als een jeugdige uit de gemeente Den Haag in verblijf wordt geplaatst in de gemeente Barneveld, dan is de gemeente Den Haag verantwoordelijk. Als de jeugdige zich niet laat inschrijven in de gemeente Barneveld en dus op basis van de BRP in de gemeente Den Haag woont, dan is de gemeente Den Haag verantwoordelijk. Als de jeugdige zich vervolgens wel laat inschrijven in de gemeente Barneveld, blijft de gemeente Den Haag nog steeds verantwoordelijk, omdat de gemeente Den Haag de laatste gemeente is vanuit waar de jeugdige in verblijf is geplaatst. Als de jeugdige overgeplaatst wordt naar verblijf in bijvoorbeeld de gemeente Ede, dan blijft de gemeente Den Haag nog steeds verantwoordelijk. Gaat de jeugdige terug naar

zijn ouders in de gemeente Den Haag, dan kan jeugdhulpverblijf eindigen, maar de gemeente Den Haag blijft verantwoordelijk voor eventuele jeugdhulp voor deze jeugdige als zijn woonplaats volgens de BRP de gemeente Den Haag blijft.

Op grond van het nieuw voorgestelde woonplaatsbeginsel is dus de oorspronkelijke gemeente verantwoordelijk voor de jeugdhulp en dan maakt het voor die verantwoordelijkheid niet uit of de jeugdige ingeschreven blijft staan in de oorspronkelijke gemeente of zich in laat schrijven in de gemeente van verblijf. Dit sluit ook goed aan bij het uitgangspunt van de Jeugdwet dat gemeenten die veel doen aan preventie en die jeugdhulp dichtbij huis organiseren, op termijn lagere kosten zullen hebben.

Als niet vastgesteld kan worden van welke gemeente de jeugdige ingezetene was voordat hij of zij in verblijf is geplaatst, dan geldt voor de jeugdige de plaats van het werkelijk verblijf van de jeugdige op het moment van de hulpvraag. Dit geldt ook voor jeugdhulp zonder verblijf.

Uitwerking aanpassing woonplaatsbeginsel voor jeugdhulp zonder verblijf

De impactanalyse heeft uitgewezen dat aanpassing van het woonplaatsbeginsel voor jeugdhulp zonder verblijf het best gerealiseerd kan worden door aan te sluiten bij de gegevens van de jeugdige zoals opgenomen in de BRP. Deze aanpassing voldoet aan de hierboven genoemde randvoorwaarden.

De uitvoeringslasten nemen af, omdat het Centraal Gezagsregister niet meer hoeft te worden geraadpleegd. Het wordt eenvoudiger om met de aansluiting bij de BRP de verantwoordelijke gemeente te achterhalen. Verder verwachten aanbieders en gemeenten dat door de eenduidigheid geschillen af zullen nemen en dat wanneer er toch een geschil optreedt, dit sneller beslecht kan worden. Voor het aantal contracten dat een aanbieder of gemeente moet afsluiten, zal deze oplossing relatief kleine gevolgen hebben. In de huidige situatie wordt de verantwoordelijke gemeente bepaald door het adres van de gezaghebbende en dit adres zal in veel gevallen gelijk zijn aan het adres waarop de jeugdige staat ingeschreven in de BRP. Ook geeft deze aanpassing gemeenten gewenste prikkels:

- de verantwoordelijke gemeente wordt geprikkeld om de jeugdhulp voor de jeugdige waar mogelijk af te schalen;
- de gemeente wordt meer geprikkeld om jeugdigen niet onnodig lang dure jeugdhulp te verlenen;
- de gemeente zal meer inzetten op preventie om uiteindelijk problemen en de inzet van duurdere jeugdhulp te voorkomen.

De aansluiting bij het BRP komt overeen met de voorkeur van de veldpartijen (de jeugdhulpbranches en de VNG/gemeenten).

Uitwerking aanpassing woonplaatsbeginsel voor jeugdhulp met verblijf

Het nieuwe woonplaatsbeginsel voor jeugdhulp met verblijf wordt: de woonplaats is de gemeente waar de jeugdige volgens de BRP voorafgaand aan een laatste verhuizing naar verblijf ingezetene

was. Die gemeente blijft verantwoordelijk voor jeugdhulp totdat de jeugdige niet meer onder de Jeugdwet valt (dus ook verlengde jeugdhulp en jeugdhulp in het strafrechtelijk kader bij jongeren van 18 of ouder vallen hieronder), of totdat de jeugdige geen verblijf meer ontvangt en terugverhuist naar zijn ouders (die ondertussen in een andere gemeente kunnen wonen). Bij deze oplossing zijn de gegevens in de BRP leidend, waardoor een duidelijke definitie van de woonplaats van de jeugdige ontstaat. Deze oplossing zorgt er ook voor dat de financiële prikkel blijft bij de gemeente vanuit waar de jeugdige in verblijf is geplaatst, dat wil zeggen waar de jeugdige vandaan komt. Dit zorgt ervoor dat de verantwoordelijke gemeente meer geneigd is om passende jeugdhulp te bieden, die niet langer wordt verstrekt dan strikt noodzakelijk is. Verder wordt er met deze oplossing niet getornd aan de uitgangspunten van de Jeugdwet.

Overigens formuleert de impactanalyse de in de Jeugdwet op te nemen omschrijving van 'woonplaats' als volgt: bij jeugdhulp met verblijf is de gemeente waar de jeugdige volgens de BRP voorafgaand aan een eerste verhuizing in verband met verblijf ingezetene was verantwoordelijk. De reactie van de VNG en de branches van aanbieders op deze formulering was dat er voorbeelden zijn waar een jeugdige op zeer jonge leeftijd met jeugdhulp met verblijf in aanraking komt en dan op een gegeven moment teruggaat naar de ouders. De ouders kunnen dan op een gegeven moment verhuizen naar een andere gemeente. De jeugdige krijgt in die nieuwe gemeente een nieuw sociaal netwerk. Het is dan logisch om deze nieuwe gemeente verantwoordelijk te stellen als er opnieuw verblijf nodig is. Daarom is de formulering aangescherpt: het gaat om de laatste gemeente vanuit waar een jeugdige in verblijf is geplaatst. Een voorbeeld: Het kan zijn dat een jeugdige op jonge leeftijd in verblijf wordt geplaatst en na een jaar teruggaat naar zijn ouders. Als het gezin verhuist en de jeugdige op latere leeftijd weer in jeugdhulp met verblijf komt, dan zou volgens de omschrijving uit de impactanalyse de eerste gemeente altijd verantwoordelijk blijven. Het is beter om de laatste gemeente vanuit waar de jeugdige in verblijf is geplaatst te bestempelen als verantwoordelijke gemeente. Zolang het verblijf in het kader van de jeugdhulp niet eindigt, blijft deze gemeente verantwoordelijk.

Als het uitgangspunt wordt dat de gemeente vanuit waar de jeugdige in verblijf is geplaatst verantwoordelijk is voor de jeugdhulp, komen de hoge kosten voor bijvoorbeeld voogdijkinderen niet enkel meer voor rekening van gemeenten die onevenredig veel jeugdigen met voogdijzorg hebben binnen hun gemeente, zoals nu het geval is. De gemeente vanuit waar wordt geplaatst zal verantwoordelijk zijn bij pleegzorg en verblijf in een instelling. Deze aanpassing heeft ook gevolgen voor de prikkels bij gemeenten. De gemeente vanuit waar de jeugdige in verblijf wordt geplaatst zal thans financieel geprikkeld worden om passende jeugdhulp te bieden en wellicht onnodige dure jeugdhulp af te schalen naar ambulante zorg. Dit komt, omdat de gemeente vanuit waar de jeugdige in verblijf wordt geplaatst de jeugdhulp nu moet betalen en niet de nieuwe gemeente die de jeugdige ontvangt voor verblijf. Het nieuw voorgestelde woonplaatsbeginsel zorgt ervoor dat deze gemeente er baat bij heeft om de jeugdige, indien dit mogelijk is, terug te halen naar de eigen gemeente en daar ambulante hulp te bieden. Dit is wenselijk, aangezien zich in die gemeente in veel gevallen ook het sociale netwerk van de jeugdige bevindt. Tevens vervalt de ongewenste prikkel voor gemeenten om instellingen uit hun gemeente te weren, omdat zij anders financieel verantwoordelijk zouden worden (zoals in de huidige situatie)

voor in die instellingen geplaatste kinderen die voor de plaatsing in een andere gemeente woonden. Door het ontbreken van deze ongewenste financiële prikkel en een inhoudelijke prikkel om hulp in de omgeving van de jeugdige te organiseren, kan het zelfs zo zijn dat er voor gemeenten een positieve prikkel van uitgaat om instellingen in de regio te faciliteren.

2.3 Verhuizingen

Dit wetsvoorstel regelt ook hoe gemeenten om moeten gaan met een verhuizing van een gezin/jeugdige naar een andere gemeente als er ambulante jeugdhulp wordt geboden. Gemeenten hebben verzocht om onderstaande praktische uitvoering bij wet te regelen omdat het nu niet duidelijk is voor elke gemeente dat onderstaande werkwijze de voorkeur heeft. Voordeel van onderstaande werkwijze is continuïteit van de jeugdhulp. Het gaat hierbij om ambulante jeugdhulp. Bij verhuizing van een gezin/jeugdige naar een andere gemeente tijdens de jeugdhulpverlening zal de ontvangende gemeente – als het gezin dat wenst – deze jeugdhulp zonder nadere indicering, en bij de huidige hulpverlener overnemen en de kosten daarvan vergoeden.

Deze continuering van de lopende afspraken geldt bij trajecten of indicaties die maximaal een jaar duren, voor de gehele looptijd van het hulpverleningstraject. Bij indicaties die langer dan een jaar duren, kan de ontvangende gemeente na verloop van een jaar nieuwe afspraken maken, en eventueel tot een nadere of aangepaste indicering komen. De ontvangende gemeente neemt in dat geval het initiatief om dat met de voorgaande gemeente en de hulpverlener te overleggen. In ieder geval vindt er tussen de beide gemeenten een warme overdracht van het hulpverleningstraject plaats. Bij de aanpassing van de hulpverlening staat het belang van de jeugdige/het gezin en de continuïteit van de hulpverlening centraal. De verhuizing op zich is geen aanleiding voor aanpassing of beëindiging van de jeugdhulpverlening. Wel wordt de nieuwe gemeente financieel verantwoordelijk.

3. Regeldrukgevolgen

Dit wetsvoorstel heeft gevolgen voor de regeldruk voor zorgaanbieders. Voor burgers heeft dit wetsvoorstel geen regeldrukgevolgen. Met het gewijzigde woonplaatsbeginsel hoeven aanbieders niet meer uit te zoeken wie het gezag heeft en waar de gezagsdragers wonen.

In totaal ontvangen 365.000 jeugdigen jeugdhulp in 2015. Van de totale groep ontvangen 325.000 jeugdigen jeugdhulp zonder verblijf.

Bij toepassing van het huidige woonplaatsbeginsel moet voor deze groep de woonplaats van de gezaghebbende worden achterhaald. Dit kostte gemiddeld 30 seconde per jeugdige. In het nieuw voorgestelde woonplaatsbeginsel hoeft dat niet meer. Dan moet alleen nog de woonplaats van de jeugdige volgens de BRP worden achterhaald. Het kost gemiddeld 15 seconden om de woonplaats in de BRP van de jeugdige vast te stellen. Toepassing van het nieuwe woonplaatsbeginsel levert derhalve voor jeugdhulp zonder verblijf gemiddeld een besparing op van 15 seconden per jeugdige. Voor een deel van deze groep (jeugdhulp zonder verblijf) duurt het beduidend langer dan 15 seconden om de woonplaats vast te stellen, omdat deze niet in de BRP staat, of omdat er co-ouderschap is waarbij beide ouders in verschillende gemeenten wonen en het hoofdverblijf van de jeugdige onduidelijk is. In dit soort gevallen kost het uitzoeken van (thans) het gezag en (na

inwerkingtreding van dit wetsvoorstel) de woonplaats minuten, of meer tijd, als met de ouders gesproken moet worden welk hoofdverblijf het woonadres van het kind is. Er zijn geen exacte aantallen bekend. Wel is bekend dat toepassing van het nieuw voorgestelde woonplaatsbeginsel ook in deze gevallen sneller werkt en dat tijdswinst wordt geboekt. In de nieuwe situatie dienen alleen de gegevens van de jeugdige in de BRP te worden geraadpleegd en hoeft er niet meer te worden uitgezocht waar de ouders wonen of wie het gezag heeft. De gegevens in de BRP zijn leidend, ook al zijn de gegevens in de BRP mogelijk niet meer up to date.

Ten aanzien van jeugdigen met verblijf geldt het volgende. De groep jeugdigen die jeugdhulp met verblijf ontvangt, bestaat uit 40.000 jeugdigen. In geval van de jeugdigen met verblijf is de vermindering van de regeldruk groter dan voor de jeugdigen zonder verblijf, omdat het voor eerstbedoelde groep vaak lastiger is om het gezag te achterhalen. Vaak moet voor deze groep jeugdigen bij gemeenten worden nagevraagd waar de ouders wonen en of die het gezag nog hebben. Ook wordt er vaak nog navraag gedaan bij het Centraal Gezagsregister. De interpretatie van de informatie in het register is, zoals hierboven is beschreven, soms lastig en kost tijd. In deze groep zullen er verschillen zijn, maar aangenomen wordt dat het gemiddeld een uur kost voor een zorgaanbieder om te achterhalen waar de gezaghebbende woont. Aannee is verder dat dit gemiddeld één keer per jaar per aanbieder bij een jeugdige uitgezocht moet worden. Met de toepassing van het nieuw voorgestelde woonplaatsbeginsel vindt er dan een behoorlijke tijdsbesparing plaats, omdat dan alleen de woonplaats van de jeugdige moet worden opgezocht en in de BRP staat dan vanuit welke gemeente de jeugdige laatstelijk in verblijf is geplaatst. Dit proces kost gemiddeld 15 seconden. Voor de berekening van de uitvoeringslastenvermindering voor zorgaanbieders per jeugdige met verblijf per jaar, wordt uitgegaan van 1 uur. Het gaat hier dan voor alle zorgaanbieders gezamenlijk om een kostenbesparing van 40.000 uur per jaar.

Een deel van de jeugdigen blijft jarenlang in hetzelfde pleeggezin of in dezelfde verblijfsinstelling wonen, een deel verhuist binnen een jaar naar een andere gemeente in verband met verblijf. Aangenomen wordt dat gemiddeld voor de hele groep het uitzoekwerk één keer per jaar plaatsvindt: dat is dus de ene keer wat meer omdat er meer verhuisd wordt, de andere keer minder omdat er niet verhuisd wordt.

Voor de toepassing van het nieuwe woonplaatsbeginsel na inwerkingtreding van dit wetsvoorstel zal voor de eerste keer voor de hele doelgroep jeugdhulp met verblijf door aanbieders en gemeenten bepaald moeten worden welke gemeente verantwoordelijk is. Dit betekent dat per jeugdige met verblijf moet worden nagezocht vanuit welke gemeente de jeugdige in verblijf is geplaatst. Hiervoor moet bij elk adres worden nagegaan of dit jeugdhulp met verblijf was of dat de jeugdige toen nog bij zijn ouders woonde. Dit uitzoekwerk vergt eenmalig meer tijd en de aanname is dat dit gemiddeld 2 uur per jeugdige kost. Dit is eenmalig een kostenvermeerdering. De schatting is dat dit 2 uur extra tijd per jeugdige kost, omdat voor iedere jongere terug gezocht moet worden vanuit welke gemeente de jeugdige in verblijf is geplaatst. Als een jeugdige meerdere malen is overgeplaatst, is het lastiger om de laatste gemeente vanuit waar de jeugdige in verblijf is geplaatst terug te vinden en dat kost dan meer tijd. Voor de groep jeugdigen zonder verblijf is deze extra handeling niet nodig en is er dus geen eenmalige kostenvermeerdering. De

vermeerdering zal met name in 2018 zijn, omdat dan vooruitlopend op de voorgestelde wijziging van het woonplaatsbeginsel al uitgezocht wordt waar de jeugdigen vandaan komen.

Het totaaloverzicht van de regeldrukkosten van onderhavig wetsvoorstel zijn als volgt:

Tijd, tarief, frequentie en omvang doelgroep.

	Jeugdhulp zonder verblijf	Jeugdhulp met verblijf	Totaal
Aantal jeugdigen	325.000	40.000	365.000
Tijdbesparing	325.000 x 15 seconden = 81.250 uur	40.000 uur	121.250 uur
Frequentie	1x per jaar (gemiddeld)	1x per jaar (gemiddeld)	1x per jaar
Tarief	€ 37,00 per uur	€ 37,00 per uur	€ 37,00 per uur
Structurele kostenvermindering	81.250 x € 37,00 = € 3.006.250 per jaar	40.000 x € 37,00 = € 1.480.000 per jaar	€ 4.486.250
Eenmalige kostenvermeerdering	Geen substantiële kosten	2 uur x 40.000 x € 37,00 = € 2.960.000	€ 2.960.000

4. Uitvoering

Om het nieuw voorgestelde woonplaatsbeginsel goed te kunnen uitvoeren is het noodzakelijk dat gemeenten en jeugdhulpaanbieders onderling afspraken maken en hun administratieve processen aanpassen.

5. Financiële gevolgen

Het nieuw voorgestelde woonplaatsbeginsel heeft geen gevolgen voor de hoogte van het macrobudget Jeugdhulp. Wel heeft het nieuwe woonplaatsbeginsel invloed op de wijze waarop het macrobudget Jeugdhulp vanaf het moment van inwerkingtreding verdeeld wordt over gemeenten. Het historisch verdeelmodel kan op dat moment komen te vervallen en het volledige budget kan, in de structurele situatie, objectief verdeeld worden.

6. Internetconsultatie

Dit voorstel zal ter internetconsultatie worden voorgelegd. In ieder geval wordt dit voorstel specifiek nog voorgelegd aan:

- De werkgroep woonplaatsbeginsel met o.a. VNG en aanbieders
- ATR
- Raad voor de rechtspraak
- NVVB

7. Inwerkingtreding

Het streven is het gewijzigde woonplaatsbeginsel op 1 januari 2019 in werking te laten treden.

Artikelsgewijs

Artikel I, onderdeel A

subonderdeel 1

De voorgestelde wijziging van artikel 1.1 van de Jeugdwet houdt verband met het loslaten van de koppeling met artikel 1:12 van het Burgerlijk Wetboek. Ingevolge laatstgenoemd artikel volgt een minderjarige de woonplaats van degene die het gezag over hem uitoefent. Dat wordt losgelaten vanwege de in het algemeen deel omschreven problemen in de uitvoeringspraktijk. Met de voorgestelde wijziging wordt het uitgangspunt dat de voor de jeugdhulp inhoudelijk en financieel verantwoordelijke gemeente, de gemeente is waarvan de jeugdige ingezetene is volgens de Wet BRP.

subonderdeel 2

Indien een jeugdige verblijft bij een jeugdhulpaanbieder of in een pleeggezin en aldaar jeugdhulp of jeugdreclassering nodig heeft, dient deze te worden bekostigd door de gemeente waar de jeugdige volgens de BRP was ingeschreven direct voordat hij in de instelling of bij een pleegouder ging verblijven (verder ook 'oorspronkelijke woongemeente' genoemd). Subonderdeel 2, aanhef en eerste streepje, zorgt daar in combinatie met de artikelen 2.3 en 2.4 van de Jeugdwet voor. De begrippen 'jeugdhulpaanbieder' en 'pleegouder' zijn in artikel 1.1 van de Jeugdwet omschreven. Zoals in het algemene deel van de toelichting is aangegeven, dient de oorspronkelijke woongemeente ook verantwoordelijk te zijn voor hulp die een jeugdige nodig heeft indien hij met een van zijn ouders in een opvanginstelling als bedoeld in de Wmo 2015 verblijft. Ook dat wordt hier geregeld.

Laatstgenoemde geldt ook indien een jeugdige aaneensluitend meerdere vormen van verblijf geniet. Indien een kind dat uit huis is geplaatst eerst in een instelling verblijft en van daaruit naar een pleeggezin gaat, is derhalve de oorspronkelijke woongemeente niet alleen verantwoordelijk voor de hulp van de instelling, maar ook voor die van de pleegouders en voor de overige jeugdhulp die bij de pleegouders nodig is. Met 'onmiddellijk voorafgaande aan zijn verblijf' in de aanhef van 2° wordt in gevallen van aaneensluitend verblijf derhalve bedoeld: onmiddellijk voorafgaande aan het eerste verblijf in een aaneensluitende reeks vormen van verblijf die de jeugdige geniet.

De jeugdhulp die een jeugdige gedurende zijn verblijf in een JJI krijgt, wordt op grond van de Beginselenwet justitiële jeugdinstanties door de Minister van Justitie en Veiligheid bekostigd. Het is echter mogelijk, dat een jeugdige in vervolg op zijn verblijf in de JJI jeugdhulp dient te ontvangen. Daartoe kan de directeur van de JJI besluiten. Het tweede streepje leidt ertoe dat ook in zo'n geval de oorspronkelijke woonplaats van de jeugdige deze jeugdhulp dient te bekostigen. Overigens is hetgeen achter het tweede streepje wordt gesteld alleen van belang indien de jeugdige na het verblijf in de JJI niet terugkeert naar zijn oorspronkelijke woongemeente.

Uiteraard is het in zo'n geval niet de bedoeling dat de oorspronkelijke woongemeente alle jeugdhulp, kindbeschermingsmaatregelen of jeugdreclassering bekostigt die de jeugdige na het verblijf nodig heeft. Daarom is de bekostigingsplicht beperkt tot die hulp en maatregelen, die rechtstreeks voortvloeien uit het verblijf. Indien een kind dat in Breda bij zijn verslaafde moeder

woonde na een strafrechtelijke veroordeling enige tijd in de JJI Lelystad moet verblijven, daaruit ontslagen wordt onder de voorwaarde dat hij een keer per week naar de psychiater gaat, en direct na het ontslag bij zijn vader in Utrecht gaat wonen, dient Breda niet alleen de hulp in de instelling in Tilburg te bekostigen (dat volgt uit het eerste streepje), maar dient zij ook de ambulante hulp van de psychiater (tweede streepje). Dat is anders als de jeugdige zonder voorwaarden uit de JJI wordt ontslagen en een half jaar later behoefte krijgt aan hulp van een psychiater. In dat geval zal Utrecht deze hulp dienen te bekostigen.

Het tweede lid geldt ongeacht de vraag in welke gemeente de jeugdige gedurende zijn verblijf of – bij een rechtstreeks uit het verblijf in een JJI voortvloeiende behoefte aan jeugdhulp of jeugdreclassering – zelfs na zijn verblijf is ingeschreven. Soms zal de jeugdige niet worden ingeschreven in de gemeente waar de instelling voor verblijf is gevestigd of waar de rechtstreeks uit het verblijf in de JJI voortvloeiende hulp wordt gegeven of jeugdreclasseringsmaatregel wordt uitgevoerd, en soms – zeker bij een langer durend verblijf – wel. In beide gevallen geldt dat de oorspronkelijke woongemeente verantwoordelijk blijft voor de bekostiging van op grond de Jeugdwet voor de jeugdige te financieren diensten.

subonderdeel 3

Indien toepassing van het gestelde in de subonderdelen 1 en 2 geen uitsluitel biedt, zal de gemeente waar de jeugdige daadwerkelijk verblijft de jeugdhulp, kindbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering dienen te vergoeden die op dat moment nodig is.

Artikel I, onderdeel B

eerste lid

Dit lid zorgt ervoor dat een jeugdige die bij zijn ouders woont en daar jeugdhulp ontvangt, deze jeugdhulp alsmede zijn jeugdhulpaanbieder (en dus zo mogelijk zijn daadwerkelijke jeugdhulpverlener) kan behouden indien zijn ouders naar een andere gemeente verhuizen (en hem daar in de BRP inschrijven). Zonder dit artikel zou de nieuwe woongemeente kunnen besluiten om de jeugdhulp(aanbieder) die tijdens het wonen in de eerdere gemeente was ingezet, te beëindigen of te wijzigen. Het recht op voortzetting bestaat jegens de nieuwe woongemeente.

Omdat hoofdregel in de Jeugdwet is, dat de gemeente verantwoordelijk is voor de jeugdhulp die wordt verleend voor de jeugdigen die in zijn gemeente wonen en de nieuwe woongemeente op enig moment zijn verantwoordelijkheid ook voor de hier bedoelde jeugdigen moet kunnen waarmaken, wordt het recht op voortzetting beperkt tot het restant van de duur van een tijdens het wonen in de vorige gemeente tot stand gekomen toewijzing, maar maximaal een jaar te rekenen vanaf inschrijving van het kind in de nieuwe woongemeente. Daarna is het aan (de aanbieders binnen) de nieuwe woongemeente om na te gaan of er nog behoefte is aan jeugdhulp en zo ja, welke en bij welke jeugdhulpaanbieder, en om deze vervolgens te bekostigen. Met 'toewijzing' worden in dit verband niet slechts toekenningsbeschikkingen van de vorige gemeente bedoeld, maar ook instemmingen van die gemeente met door jeugdhulpaanbieders of gecertificeerde instellingen voorgestelde behandeltrajecten. Dit is nodig omdat op grond van de Jeugdwet ook zonder beschikking van de verantwoordelijke gemeente recht op jeugdhulp kan bestaan.

Opgemerkt wordt dat het recht op voortzetting geldt op verzoek van de jeugdige (en daarmee in de praktijk doorgaans op verzoek van zijn ouders). Verhuist een gezin van Amsterdam naar Maastricht, dan is voortzetting van jeugdhulp bij dezelfde aanbieder niet zinvol. In zo'n geval zal (een aanbieder in) Maastricht moeten beslissen over de na de verhuizing voor rekening van Maastricht in te zetten jeugdhulp.

Ten slotte wordt opgemerkt dat artikel 2.7a slechts geldt als de jeugdige niet in een instelling of bij pleegouders verblijft. Verblijft hij wèl in een instelling, dan is, zoals met voorliggend wetsvoorstel wordt geregeld, altijd de gemeente verantwoordelijk waar de jeugdige direct voorafgaande aan het verblijf ingezetene was (ongeacht het antwoord op de vraag of de jeugdige gedurende zijn verblijf wordt ingeschreven in de gemeente waar hij verblijft en of die inschrijving ook wijzigt als het pleeggezin verhuist).

tweede lid

Het tweede lid zorgt ervoor dat het recht op voortzetting ook geldt indien de jeugdhulp voor de verhuizing was toegewezen, maar nog niet daadwerkelijk was begonnen.

derde lid

Indien een jeugdige jeugdreclassering ontvangt op het moment waarop het gezin waarin hij woont naar een andere woonplaats verhuist, kan het, zeker indien de verhuisafstand gering is, zijn dat de ouders graag willen dat hij zijn reclasseringsmedewerker behoudt. Het derde lid maakt dit mogelijk.

Artikel I, onderdeel C

Voorgesteld wordt om het thans in de wet opgenomen overgangsrecht te laten vervallen. Dit is mogelijk omdat dit overgangsrecht ziet op de thans uitgewerkte situatie voor de decentralisatie van alle jeugdhulp.

Artikel II

eerste lid

Het voorgestelde artikel II regelt het overgangsrecht voor jeugdigen die op de datum waarop voorliggend wetsvoorstel in werking treedt onder de voogdij van een gecertificeerde instelling vallen en die op die datum bovendien jeugdhulp of jeugdreclassering nodig hebben. Voor hen is voor de datum van inwerkingtreding van voorliggend wetsvoorstel de gemeente waar zij werkelijk verblijven de woonplaats en daarmee de gemeente die de benodigde jeugdhulp en jeugdreclassering dient te bekostigen. Ten gevolge van de inwerkingtreding van voorliggend wetsvoorstel zal dit veranderen in de gemeente waarvan zij ingezetene zijn in de zin van de Wet BRP. Om te voorkomen dat de nieuw verantwoordelijke gemeente de jeugdhulp of

jeugdreclassering onmiddellijk stopzet of wijzigt, bepaalt het eerste lid dat deze nog voor de door de vorige gemeente toegewezen periode blijven gelden, maar voor maximaal een jaar. Voor de duidelijkheid wordt tevens bepaald dat de nieuwe woongemeente voor deze voortzetting verantwoordelijk is. Nadat de periode waarvoor de toewijzing geldt is verlopen of na het hiervoor bedoelde jaar, kan de woongemeente zelf bepalen of nog jeugdhulp nodig is en zo ja, welke. Voor de meeste jeugdhulp zal de looptijd van de getroffen voorziening overigens automatisch eindigen voor het einde van 2019, omdat de meeste voorzieningen een jaar of korter duren.

tweede lid

Het tweede lid regelt dat het recht op voorzetting van reeds voor de inwerkingtreding van deze wet aangevangen verblijf bij een pleegouder niet na uiterlijk een jaar eindigt. Derhalve loopt dit recht door totdat de plaatsing bij de pleegouder niet meer nodig is dan wel – zie het derde lid - niet meer verantwoord is.

derde lid

Het derde lid draagt de gemeente op om, voor zover dit redelijkerwijs mogelijk is, ervoor te zorgen dat de jeugdhulp of jeugdreclassering kan worden gecontinueerd bij de jeugdhulpaanbieder of gecertificeerde instelling die de jeugdhulp of jeugdreclassering voor de inwerkingtreding van deze wet verleende. Aldus kan een jeugdige zoveel mogelijk zijn eigen jeugdhulpaanbieder of reclasseringsmedewerker behouden. De hier bedoelde inspanningsverplichting voor de gemeente geldt ingevolge de tweede zin van het derde lid nog sterker voor het geval de jeugdige op de datum van inwerkingtreding van deze wet bij een pleegouder verbleef: in dat geval dient de gemeente ervoor te zorgen dat de jeugdige bij dezelfde pleegouder kan verblijven, tenzij dat onverantwoord zou zijn. Hiermee wordt de continuïteit van pleegzorg voor het individuele pleegkind geborgd en wordt aangesloten bij het huidige artikel 10.3, vijfde lid, Jeugdwet waarmee uitvoering is gegeven aan de motie Voordewind.

ten slotte

Voorliggend wetsvoorstel kan in theorie ook tot woonplaatswijziging leiden voor niet in een instelling of bij een pleegouder verblijvende jeugdigen van wie de gezagsdrager in gemeente A woont (zodat tot de inwerkingtreding van voorliggend wetsvoorstel die gemeente verantwoordelijk is voor de aan hem te leveren Jeugdwetvoorzieningen) maar die volgens de BRP ingezetene van gemeente B is (zodat vanaf de inwerkingtreding van voorliggend wetsvoorstel gemeente B verantwoordelijk wordt). Besloten is voor deze jeugdigen geen specifiek overgangsrecht te treffen, omdat het naar verwachting om een zeer klein aantal gevallen zal gaan. Gemeente B neemt in dit soort gevallen dus de verantwoordelijkheid over zonder dat er recht op voortzetting van een voor de inwerkingtreding van deze wet ingezette voorziening is.

Artikel III

Door het wetsvoorstel op een bij koninklijk besluit te bepalen datum in werking te laten treden, kan rekening worden gehouden met de uit de Wet raadgevend referendum voortvloeiende verplichtingen.

De Minister van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

De Minister voor Rechtsbescherming,